

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-101 : Micro Economic Analysis—I)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) Explain in detail the concept of price mechanism and state its role in solving basic economic problems.

(2) Explain the properties of Iso-quant curve.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]

(1) What is Consumer's equilibrium ? Explain Income, Substitution and Price effects with the help of Indifference curve.

(2) What is Economics of Scale ? Explain the Internal and External Economies of Large Scale Production.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the production possibility curve.

(2) Explain the various types of price elasticity of demand.

P.T.O.

(3) Explain the Armstrong's Marginal Preference Theory.

(4) Explain the concept static and dynamic economics.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

(1) Fixed and variable cost.

(2) Consumer's surplus.

(3) Average, Marginal and Total Revenue.

(4) Merits of Inductive Method.

(5) Importance of Micro Economics.

(6) Opportunity cost of production.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा :

[20]

(1) किंमत यंत्रणेची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा आणि तिची मुलभूत आर्थिक प्रश्न सोडविण्यातील भूमिका सांगा.

(2) सम-उत्पादन वक्राचे गुणधर्म स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) उपभोक्त्याचा समतोल म्हणजे काय ? समवृत्ती वक्राच्या साहय्याने उत्पन्न, पर्यायीता आणि किंमत परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) प्रमाणाचे अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादनाच्या अंतर्गत आणि बाह्य बचती स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नाची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) उत्पादन शक्यता वक्र स्पष्ट करा.
- (2) मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- (3) आर्मस्ट्रॉंगचा सीमांत प्राधान्य सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (4) स्थितीशील आणि गतिशील अर्थशास्त्र या संकल्पना स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) स्थिर आणि बदलता खर्च.
- (2) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य.
- (3) एकूण, सरासरी आणि सीमांत प्राप्ती.
- (4) आगमन पद्धतीचे गुण.
- (5) सुक्ष्म अर्थशास्त्राचे महत्व.
- (6) उत्पादनाचा संधी त्याग खर्च.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-102 : Public Finance)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (*any one*) : [20]

(1) Explain in detail the Fiscal functions of Government.

(2) Explain the 'Ability to pay principle' of taxation.

2. Answer the following questions in **500** words each (*any one*) : [20]

(1) Explain the types of Incidence of Tax.

(2) Discuss the shifting of tax incidence under different market conditions.

3. Answer the following questions in **250** words each (*any two*) : [20]

(1) Explain the "Wagner's Law of Public Expenditure".

(2) Explain the pure theory of public expenditure.

P.T.O.

(3) Critically examine the Classical and Keynesian approaches of Public Debt.

(4) Explain the 'Social Cost Benefit Analysis'.

4. Write short notes (any four) :

[20]

(1) Types of public debt

(2) Wiseman-Peacock Hypothesis

(3) Repayment of public debt

(4) Types of taxable capacity

(5) Role of government in mixed economy

(6) Private goods and public goods.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा :

[20]

(1) सरकारची वित्तीय कार्ये विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

(2) 'करदेय क्षमता तत्व' स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

- (1) करभाराचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) विविध बाजारातील करभाराच्या संक्रमणाची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) वॅगनरचा सार्वजनिक खर्चाचा नियम स्पष्ट करा.
- (2) सार्वजनिक खर्चाचा शुद्ध सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (3) सार्वजनिक कर्जाच्या सनातन व केन्सीयन दृष्टीकोनाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- (4) सार्वजनिक खर्च-लाभ विश्लेषण स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार
- (2) वाइजमन-पिकॉक गृहितके
- (3) सार्वजनिक कर्जाची परतफेड
- (4) करदेय पात्रतेचे प्रकार
- (5) मिश्र अर्थव्यवस्थेतील शासनाची भूमिका
- (6) खाजगी वस्तू व सार्वजनिक वस्तू.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-103 : Agricultural Economics

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the role of Agriculture in Indian economy.

(ii) Elaborate the role of Co-operative Banks in Agricultural Credit.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State and explain the causes of low productivity of Indian Agriculture.

(ii) Explain the problems of Agricultural Management.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) State and explain the problems of Agricultural Marketing in India.

P.T.O.

- (ii) Explain the Agricultural price system in India.
- (iii) Discuss the challenges before Agricultural sector.
- (iv) Explain the role of NABARD in Agricultural Credit.

4. Write short notes (any four) :

[20]

- (i) Food security in India
- (ii) Farming as a way of life
- (iii) Green revolution
- (iv) Unorganised credit system
- (v) Global marketing
- (vi) Principles of Agricultural Management.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दात लिहा :

[20]

- (i) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.
- (ii) शेती पतपुरवठ्यात सहकारी बँकांची भूमिका विशद करा.

2. कोणताही एक प्रश्नाचा उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

- (i) भारतीय शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे सांगा व स्पष्ट करा.
- (ii) शेती व्यवस्थापनाच्या समस्या स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) भारतीय शेतमाल विक्री व्यवस्थेतील समस्या सांगा व स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील शेतमाल किंमत प्रणाली स्पष्ट करा.
- (iii) शेती क्षेत्रापुढील आव्हानांची चर्चा करा.
- (iv) नाबार्डची शेती पतपुरवठ्यातील भूमिका विशद करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (i) भारतातील अन्न सुरक्षा
- (ii) शेती एक जीवन पद्धती
- (iii) हरित क्रांती
- (iv) असंघटीत पत व्यवस्था
- (v) जागतिक विपणन
- (vi) शेती व्यवस्थापनाची तत्वे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-104 : Indian Economic Policy)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in 500 words : [20]

(i) Evaluate the population policy of India.

(ii) What is social infrastructure ? Explain the educational system and health services in India.

2. Answer any *one* of the following questions in 500 words : [20]

(i) Evaluate the Economic Reforms in India since 1991.

(ii) Describe the role of small scale industries in Indian economy. State the problems faced by small scale industries.

3. Answer the following questions in 250 words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the indicators of economic development.

(ii) Evaluate agricultural pricing policy.

(iii) Describe the monetary policy since 1991.

(iv) Explain the growth of industrial sector in post-reform period.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (i) Importance of economic policy
- (ii) Sources of energy
- (iii) Privatization
- (iv) Reforms in money market
- (v) Problems of agricultural marketing
- (vi) Labour market.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा (कोणताही एक) :

[20]

- (i) भारताच्या लोकसंख्याविषयक धोरणाचे मूल्यमापन करा.
- (ii) सामाजिक संरचना म्हणजे काय ? भारतातील शिक्षण पद्धती आणि आरोग्य सेवा स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा (कोणताही एक) :

[20]

- (i) भारतातील 1991 नंतरच्या आर्थिक सुधारणांचे मूल्यमापन करा.
- (ii) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील लघु उद्योगांची भूमिका विशद करा. लघू उद्योगांना भेडसावणाऱ्या समस्या सांगा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) आर्थिक विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- (ii) शेतमाल किंमत धोरणाचे मूल्यमापन करा.
- (iii) 1991नंतरचे चलनविषयक धोरण विशद करा.
- (iv) आर्थिक सुधारणानंतरच्या काळातील औद्योगिक वृद्धी स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (i) आर्थिक धोरणाचे महत्त्व
- (ii) उर्जेचे मार्ग
- (iii) खाजगीकरण
- (iv) नाणे बाजारातील सुधारणा
- (v) शेतमाल विक्रीच्या समस्या
- (vi) श्रम बाजार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-105

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-105 : Labour Economics)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(i) Discuss the characteristics of labour markets in developing countries like India.

(ii) Evaluate the National Wage Policy in India.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(i) "Migration of labour is harmful to industries but inevitable in India." Comment.

(ii) What are the causes of industrial disputes ? Discuss the methods of their settlement.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain the concepts of 'Minimum Wage and Fair Wage.'

P.T.O.

- (ii) Discuss the various methods of wage determination in various sectors of the economy.
- (iii) Explain the current trends in collective bargaining in India.
- (iv) Discuss the causes of absenteeism of labour in India.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Peculiarities of Labour
- (ii) Labour Turnover
- (iii) Structure of Labour Unions in India
- (iv) Exit Policy
- (v) Safety Nets
- (vi) Recommendations of Second National Commission on Labour.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नाची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) भारतासारख्या विकसनशील देशातील श्रमबाजाराच्या वैशिष्ट्याची चर्चा करा.
- (ii) भारतातील राष्ट्रीय वेतन धोरणाचे मूल्यमापन करा.

2. खालील प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) “श्रमाची प्रवासी-वृत्ती उद्योगाना घातक असली तरी ती भारतात अपरिहार्य आहे”. भाष्य करा.
- (ii) औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती आहेत ? ते सोडविण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) किमान वेतन व योग्य वेतन या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ii) अर्थव्यवस्थेतील विविध क्षेत्रामधील वेतन ठरविण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा.
- (iii) भारतातील सामुदायिक सौदाशक्तीतील अलिकडील प्रवृत्ती स्पष्ट करा.
- (iv) भारतातील श्रमिकांच्या अनुपस्थितीची कारणाची चर्चा करा.

4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (i) श्रमाची वैशिष्ट्ये
- (ii) कामगार उलाढाल
- (iii) भारतातील श्रम संघटनांची रचना
- (iv) निर्गमन धोरण
- (v) सुरक्षित जाळे
- (vi) दुसऱ्या राष्ट्रीय श्रम आयोगाच्या शिफारसी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-106 : Cooperation Theory and Practice)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Discuss in detail the importance and benefits of Cooperation.

(2) Explain the recommendations of Vaidyanathan Committee.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Review the history and growth of Cooperative Movement in Germany.

(2) Explain the provisions of Maharashtra Cooperative Act 1960.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the need and objectives of cooperative training.

P.T.O. .

- (2) Explain in detail the types of Cooperative Audit.
- (3) Explain the functions and progress of State Cooperative Bank.
- (4) Explain the role of Regional Rural Banks in rural credit.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (1) Functions of Cooperative Auditor
- (2) Problems of Urban Cooperative Banks
- (3) Characteristics of Cooperation
- (4) Coop sugar industry in Maharashtra
- (5) NABARD
- (6) International Cooperative Alliance.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न-पत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा :

[20]

- (1) सहकाराचे महत्व आणि फायदे यांची सविस्तर चर्चा करा.
- (1) वैद्यनाथन समितीच्या शिफारसी स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) जर्मनी मधील सहकारी चळवळीच्या इतिहास व वृद्धीचा आढावा घ्या.
- (2) महाराष्ट्र सहकारी कायदा 1960च्या तरतूदी स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

- (1) सहकारी प्रशिक्षणाची गरज आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- (2) सहकारी लेखापरीक्षणाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- (3) राज्य सहकारी बँकेची कार्ये आणि प्रगती विशद करा.
- (4) ग्रामीण पतपुरवठ्यातील प्रादेशिक ग्रामीण बँकाची भूमिका स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) सहकारी लेखापालाची कार्ये
- (2) नागरी सहकारी बँकाच्या समस्या
- (3) सहकाराची वैशिष्ट्ये
- (4) महाराष्ट्रातील सहकारी साखर उद्योग
- (5) नाबार्ड (NABARD)
- (6) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघ.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4+1

[3704]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-107 : Mathematical Economics

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* out of the two :

[20]

(1) Show that the matrix,

$$A = \begin{bmatrix} 2 & -1 & 1 \\ -1 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

satisfies the equation $A^3 - 6A^2 + 9A - 4I = 0$ and hence deduce A^{-1} .

(2) Let 'x' be the number of units produced of some commodity, and let $C(x)$ and $R(x)$, be the total costs and total revenue to

P.T.O.

produce x items, suppose that for $x \geq 0$,

$$C(x) = \frac{x^3}{3} - 4x^2 + 10x \quad \text{and}$$

$$R(x) = 10x - 2x^2.$$

Hence the profit 'P' is given by $P(x) = R(x) - C(x)$.

- (a) Determine P as a function of x .
- (b) Find the demand at which 'P' is maximum.
- (c) What is maximum profit ?

2. Attempt any *one* out of the two. [20]

- (1) Given the demand function of two commodities as,

$$Q_1 = 2000 + \frac{400}{P_1 + 3} - 50P_2$$

$$Q_2 = 2000 - 100P_2 + \frac{500}{P_1 + 4}$$

- (1) Find the nature of commodity
- (2) Calculate the four partial elasticities of demand at $P_1 = 5, P_2 = 1$.
- (2) (a) Explain the concept of consumers surplus. What data would you require to determine this when there is :
 - (1) pure competition and
 - (2) monopoly

Give reasons.

(b) The demand and supply laws for a commodity are :

$$P_d = 56 - x^2 \text{ and } P_s = 2x - 3.$$

Find the consumers surplus and producers surplus at equilibrium price.

3. Solve any *two* out of four :

[20]

(1) Find :

(i) $\int \frac{1}{x - x^3} dx$

(ii) $\int \frac{x}{(x+1)(x-2)} dx$

(2) Assume that the marginal cost is given by :

$$MC = 4 + 5x^2 + \frac{3}{2} e^{-x} \text{ (in lakhs)}$$

where 'x' is the quantity produced. Find the total production when $x = 2$, if fixed cost is Rs. 6 lakhs.

(3) A shopkeeper earns Rs. 380 in the first week, Rs. 660 in the second week and Rs. 860 in the third week. On plotting the points 1380, 2660 and 3860 the shopkeeper feels that a quadratic function may fit the data. Therefore :

(1) Find the quadratic function that fits the data

(2) Using your model make a prediction of the earning for the 4th week.

- (4) Solve the following system of equations by matrix inversion method :

$$2x + 8y + 5z = 5$$

$$x + y + z = -2$$

$$x + 2y - z = 2$$

4. Attempt any *four* out of six : [20]

- (1) Find the derivatives of the following functions :

(a) $\frac{x^2 - x + 1}{x^2 + x + 1}$

(b) $(x^2 - 3x + 7)(2x^2 + 5x + 9)$

- (2) A company charges Rs. 550 for transistor set on orders of 50 or less sets. The charge is reduced by Rs. 5 per set for each set ordered in excess of 50. Find the largest size order company should allow so as to receive maximum revenue.

- (3) A publishing house finds that the cost of production directly attributed to each book is Rs. 30 and that the fixed costs are 15,000. If each book can be sold for Rs. 45, then determine :

(a) The cost function

(b) The revenue function

(c) The profit function

(d) Break-even point

(4) Let

$$A = \begin{bmatrix} 5 & 2 \\ -1 & 3 \end{bmatrix}, B = \begin{bmatrix} 2 & 4 \\ 6 & 1 \end{bmatrix}, C = \begin{bmatrix} 1 & 3 \\ 7 & 2 \end{bmatrix}$$

Find $(AB)C$ and $A(BC)$.

(5) A utility function is given by :

$$u = 2x^3y^2 + xy^3.$$

Show that the rate of change of marginal utility of product x with respect to y is equal to the rate of change of marginal utility of y with respect to x .

(6) Show the Isoquants generated by the Cobb-Douglous production function :

$$Q = f(L, K) = AL^\alpha K^\beta$$

are negatively sloped.

where A , α and β are positive constants.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-108 : Demography)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following in 500 words each (any one) : [20]

(i) State the recent trends of Population in India. Explain the Population Policy in India.

(ii) Explain the Age and Sex composition in less developed countries.

2. Answer the following questions in 500 words each (any one) : [20]

(i) Evaluate the theory of Demographic Transition.

(ii) State the concept of quality of population and explain the factors affecting the quality of population.

3. Answer the following questions in 250 words each (any two) : [20]

(i) Critically evaluate the Malthus' Theory of Population.

(ii) Explain the consequences of Family Planning Programmes in India.

P.T.O.

- (iii) Explain the indicators of Human Development.
(iv) Explain the growth of population in developed countries.

4. Write short notes (any four) :

[20]

- (i) Importance of Demography
(ii) Measurement of Crude Birth Rate
(iii) Infant Mortality
(iv) Women Empowerment
(v) Total Fertility Rate
(vi) Health Policy

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1: खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) भारतातील लोकसंख्येची अलिकडच्या कालातील प्रवृत्ती सांगा. भारताचे लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.
(ii) अल्पविकसीत देशातील स्त्री-पुरुष आणि वयोगट रचना विशद करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) लोकसंख्या संक्रमणाच्या सिद्धान्ताचे मूल्यमापन करा.
 - (ii) लोकसंख्येची गुणवत्ता ही संकल्पना सांगा आणि लोकसंख्येच्या गुणवत्तेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धान्ताचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
 - (ii) भारतातील कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाचे परिणाम स्पष्ट करा.
 - (iii) मानव विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.
 - (iv) विकसीत देशातील लोकसंख्येची वाढ विशद करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (i) लोकसंख्याशास्त्राचे महत्त्व
 - (ii) स्थूल जन्मदराचे मापन
 - (iii) बालमृत्यू
 - (iv) महिला सबलीकरण
 - (v) एकूण जनन दर
 - (vi) आरोग्यविषयक धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-201 : Micro-economic Analysis-II

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : 20
 - (1) State the features of monopoly. How is price and output determined under monopoly ?
 - (2) Explain the features of monopolistic competition. How is price and output determined under monopolistic competition ?
2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
 - (1) Critically examine Marginal Productivity theory of Distribution.
 - (2) Explain the features of perfect competition. How is price determined under perfect competition ?
3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Explain Baumol's model of sales revenue maximization.
 - (2) Explain kinked demand curve in oligopoly.
 - (3) Explain Arrow's impossibility theorem.
 - (4) Explain the risk and uncertainty theory of profit.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (1) Price discrimination
- (2) Excess capacity
- (3) Conditions of Pareto optimality;
- (4) Williamson's managerial model of the firm
- (5) Oligopoly;
- (6) Collective bargaining.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा :

[20]

- (1) मक्तेदारीची वैशिष्ट्ये सांगा. मक्तेदारीत किंमत व उत्पादन निश्चिती कशी होते ?
- (2) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेत किंमत व उत्पादन निश्चिती कशी होते ?

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा :

[20]

- (1) विभाजनाच्या सीमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- (2) पूर्णस्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा. पूर्णस्पर्धेत किंमत निश्चिती कशी होते ?

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

- (1) बाऊमोलचे विक्री प्राप्ती महत्तमीकरणाचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (2) अल्पविक्रेताधिकारातील वाक्दार मागणी वक्र स्पष्ट करा.
- (3) अॅरोचा अशक्यता सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (4) नफ्याचा धोका व अनिश्चिततेचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) मुल्यभेद
- (2) अतिरीक्त क्षमता
- (3) पॅरेटोच्या पर्याप्ततेच्या अटी
- (4) विल्यमसनचे व्यवसायसंस्थेचे व्यवस्थापकीय प्रतिमान
- (5) अल्पविक्रेताधिकार
- (6) सामुहिक सौदाशक्ती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-202

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-202 : Indian Public Finance

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Explain the meaning and components of Government Budget.

(2) Explain the Trends in Revenue of Union Government since 1991.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) What is Deficit Financing ? Explain in detail the objectives of Deficit Financing.

(2) Critically examine the recommendations of Twelfth Finance Commission.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Discuss the preparation and presentation of Union Budget.

P.T.O. —

- (2) Critically examine Public Debt Policy since 1991.
- (3) Discuss the effects of deficit financing on Indian Economy.
- (4) Explain in detail the indicators and causes of Indian Fiscal Imbalance.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Trends in expenditure of Union since 1991.
- (2) Reforms in Direct Taxes.
- (3) Principles of Federal Finance.
- (4) Assignment of Grants.
- (5) Interdependence of Monetary and Fiscal Policy.
- (6) Classification of Budget.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) सरकारी अंदाजपत्रकाचा अर्थ व घटक स्पष्ट करा.
- (2) 1991 नंतरच्या केंद्रसरकारच्या महसूलविषयक प्रवृत्ती स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) तुटीचा अर्थभरणा म्हणजे काय ? तुटीच्या अर्थभरण्याची उद्दिष्टे विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
- (2) बाराव्या वित्त आयोगाच्या शिफारशींचे टिकात्मक परिक्षण करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) केंद्रीय अर्थसंकल्पाची पूर्वतयारी व सादरीकरणाची चर्चा करा.
- (2) 1991 नंतरच्या सार्वजनिक कर्जविषयक धोरणाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- (3) तुटीच्या अर्थभरण्याच्या भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणामांची चर्चा करा.
- (4) भारतीय वित्तीय असमतोलाचे निर्देशक व कारणे विस्तृतपणे स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) 1991 नंतरच्या केंद्रसरकारच्या खर्चविषयक प्रवृत्ती.
- (2) प्रत्यक्ष करातील सुधारणा.
- (3) संघराज्य वित्तप्रणालीची तत्वे.
- (4) अनुदानविषयक जबाबदारी.
- (5) चलनविषयक व राज्यवित्तीय धोरण यांचे परस्परावलंबन.
- (6) अंदाजपत्रकाचे वर्गिकरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-203 : Indian Agricultural Problems and Policies)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) State and explain the SEZ Policy in India.
 - (2) Explain in detail the Employment Guarantee Scheme of Maharashtra.
2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Explain export policy of India in relation to vegetables, fruits and flowers.
 - (2) Explain in detail the agricultural problems in India.
3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Discuss the present policy of ceiling on land holding in India.
 - (2) Explain the impact of mechanization on agricultural labour.

P.T.O.

- (3) Explain the impact of World Trade Organisation on Indian agriculture.
- (4) Explain the need of service sector in relation to agriculture.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Recent Indian Agricultural Labour Policy
- (2) Issues of agricultural subsidies
- (3) Unemployment problem
- (4) Agricultural problems in Maharashtra
- (5) Problems of agricultural labour
- (6) Agricultural policy in Maharashtra.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) भारतातील विशेष आर्थिक क्षेत्र धोरण सांगा व स्पष्ट करा.
- (2) महाराष्ट्राची रोजगार हमी योजना सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) भाजीपाला, फळे आणि फूले या संदर्भातील भारताचे निर्यात धोरण स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील शेती विषयक समस्या सविस्तर स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) भारतातील सद्याच्या कमालजमीन धारणा धोरणाची चर्चा करा.
- (2) यांत्रिकीकरणाचे शेतमजूरांवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (3) जागतिक व्यापार संघटनेचा भारतीय शेतीवरील परीणाम स्पष्ट करा.
- (4) शेतीच्या संदर्भात सेवा क्षेत्राची गरज स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) अलिकडील भारतीय शेतमजूर विषयक धोरण
- (2) शेती विषयक अनुदानाचे प्रश्न
- (3) बेरोजगारीच्या समस्या
- (4) महाराष्ट्रातील शेती विषयक समस्या
- (5) शेतमजूरांच्या समस्या
- (6) महाराष्ट्रातील कृषी धोरण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-204

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-204 : Industrial Economics)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) What do you mean by disinvestment policy ? Explain the progress and problems of disinvestment in India since 1991.
 - (ii) State and explain Weber's theory of Industrial Location.
2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Critically evaluate the trends in foreign institutional investment in Indian Economy since 1991.
 - (ii) Comment on industrial growth in Indian economy since 1991.
3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (i) Explain the problems in measurement of industrial productivity.
 - (ii) Distinguish between mergers and amalgamation.

P.T.O.

(iii) Explain the problems of imbalanced regional development of industries.

(iv) Evaluate the role of small scale industries in Indian economy.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

(i) Effects of industrial monopoly

(ii) Advantages of balanced regional development

(iii) Tools of productivity

(iv) Arguments against MNC's in India

(v) Broad features of Industrial Policy 1991

(vi) Problems of public sector in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा :

[20]

(i) निर्गूतवणूक धोरण याचा तुम्हास काय अर्थबोध होतो ? 1991 पासून भारतातील निर्गूतवणूकीची प्रगती व समस्या स्पष्ट करा.

(ii) औद्योगिक स्थानीयीकरणाचा 'वेबर्स' यांचा सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
- (i) 1991 पासून भारतीय अर्थव्यवस्थेतील परकीय संस्थात्मक गुंतवणूकीच्या प्रवृत्तीचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- (ii) भारतीय अर्थव्यवस्थेमधील 1991 पासूनच्या औद्योगिक वृद्धीवर भाष्य करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (i) औद्योगिक उत्पादकता मापनातील समस्या स्पष्ट करा.
- (ii) एकत्रीकरण व संयोगीकरण यामधील भेद स्पष्ट करा.
- (iii) उद्योगांच्या असंतुलीत प्रादेशिक विकासाच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (iv) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील लघु उद्योगांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (i) औद्योगिक मक्तेदारीचे परिणाम
- (ii) संतुलीत प्रादेशिक विकासाचे फायदे
- (iii) उत्पादकता वाढीची साधने
- (iv) भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांच्या विरोधातील युक्तीवाद
- (v) 1991च्या औद्योगिक धोरणाची ठळक वैशिष्ट्ये
- (vi) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राच्या समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-205

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-205 : Rural Development)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words [20]

(i) What is rural development ? Explain the scope and importance of rural development.

(ii) Evaluate the role of green revolution and rural electrification in rural development.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words [20]

(i) Explain the nature of rural unemployment. What are its causes ? Suggest measures to eliminate the rural unemployment.

(ii) Evaluate the progress of National Rural Employment Guarantee Programme and Employment Assurance Programme in generating employment in India.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) [20]
- (i) Explain the nature of rural indebtedness in India.
 - (ii) Explain the remedies used by government to alleviate the rural poverty in India.
 - (iii) Explain V.M. Dandekar's Approach of Rural Development.
 - (iv) Explain the scope of agrarian reforms.
4. Write short notes (any *four*) : [20]
- (i) Structure of rural economy
 - (ii) Advantages of development of rural transport in rural development
 - (iii) Small farmers Development Agency
 - (iv) Training Rural Youth for Self-Employment (TRYSEM)
 - (v) Tribal Development Programme
 - (vi) Employment opportunities in unorganised sector.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही **एक**) : [20]
- (i) ग्रामीण विकास म्हणजे काय ? ग्रामीण विकासाची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.
 - (ii) हरित क्रांती आणि ग्रामीण विद्युतीकरणच्या ग्रामीण विकासातील भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) ग्रामीण बेकारीचे स्वरूप स्पष्ट करा. त्याची कारणे कोणती आहेत ? ग्रामीण बेकारी कमी करण्यासाठी उपाय सूचवा.
- (ii) भारतातील रोजगार निर्मितीमधील 'राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कार्यक्रम' व 'रोजगार शाश्वती कार्यक्रम' यांच्या प्रगतीचे मूल्यमापन करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) भारतातील ग्रामीण कर्जबाजारीपणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील ग्रामीण दारिद्र्य निर्मूलनासाठी सरकारने योजलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा.
- (iii) ग्रामीण विकासाचा वि. म. दांडेकर यांचा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.
- (iv) शेतीविषयक सुधारणांची व्याप्ती स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (i) ग्रामीण अर्थव्यवस्थेची रचना
- (ii) ग्रामीण विकासातील 'ग्रामीण वाहतूक व्यवस्था विकासाचे' फायदे
- (iii) लहान शेतकरी विकास संस्था (S.F.D.A.)
- (iv) स्वयं रोजगारासाठी ग्रामीण युवक प्रशिक्षण (TRYSEM)
- (v) आदिवासी विकास कार्यक्रम
- (vi) असंघटीत क्षेत्रातील रोजगार संधी

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—2

[3704]-206

M.A. (PART I) (SECOND SEMESTER) EXAMINATION, 2010
ECONOMICS

(EC-206 : Computer Application in Economic Analysis)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : 2.30 Hours

Maximum Marks : 60

N.B. :-- (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Attempt any one of the following : [15]

(i) Explain working of on-line banking. What are the advantages and disadvantages of on-line banking.

(ii) What is electronic transaction ? What are the different way to authenticate and validate the transaction processing ?

2. Attempt any one of the following (A or B) : [15]

(A) (i) Explain B2C model with suitable example. [8]

(ii) Explain how you can use Internet in research. [7]

Or

(B) (i) Explain the block diagram of computer with its application. [8]

(ii) Explain the use of MS-Excel in economic analysis. [7]

P.T.O.

3. Attempt any *three* of the following : [15]
- (i) Explain the services provided by operating system.
 - (ii) Explain any *two* types of network.
 - (iii) Explain the steps for creating column chart.
 - (iv) What is the use of printer ? Explain any *one* type of printer.
 - (v) What are the benefits of Internet to organization ?
4. Attempt any *three* of the following : [15]
- (i) List any *two* applications from accessories group and explain any *one* in detail.
 - (ii) What are the applications of B2B model.
 - (iii) What is www ? What are the advantages of E-mail ?
 - (iv) Explain sorting of data in MS-Excel.
 - (v) What are the advantages of electronic stock exchange ?

Total No. of Questions—6]

[Total No. of Printed Pages—4

[3704]-207

M.A. (Part I) (SECOND SEMESTER) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-207 : STATISTICAL TECHNIQUES

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* out of two : [20]

(1) The following table gives number of miles covered in one day by 150 delivery vans.

Number of Miles	Number of Vans
below 30	03
30—40	14
40—50	30
50—60	34
60—70	28
70—80	80
80—90	15
90 above	03

(i) Draw ogives (cumulative frequency curves) of the given data.

(ii) From ogives, find median, lower quartile, upper quartile, the lowest decile and the highest decile.

(iii) Estimate the percentage of vans that cover between 48 and 77 miles per day.

P.T.O.

- (2) Find the mean values of the two random variables 'x' and 'y' and the correlation coefficient between them, when the two lines of regression are given by

$$5x + 7y - 22 = 0$$

$$6x + 2y - 20 = 0$$

and the variance of $y = 15$. Find the standard deviation of 'x'.

2. Attempt any *one* out of the *two* : [20]

- (i) In 1000 extensive sets of trials for an event of small probability, the frequencies O_i of the number x_i of successes proved to be :

x_i	O_i
0	305
1	365
2	210
3	80
4	28
5	09
6	02
7	01

Find the mean variance of the successes. Discuss probability of frequencies following the Poisson distribution. Also test the goodness of fit by the Chi-square test.

- (ii) 8 coins tossed at a time, 256 times. Find the expected frequencies of successes (getting a head) and tabulate the results obtained. Also obtain the values of the mean and standard deviation of the theoretical fitted distribution.

3. Attempt any *two* out of the four :

[20]

- (i) The sum and the product of the mean and the variance of a binomial distribution are 16 and 48. Find the distribution.
- (ii) In a random sample of 400 persons from a large population, 120 are females. Can it be said that males and females are in the ratio 5 : 3 in the proportion ? Use 1% level of significance.
- (iii) In a big city 325 men out of 600 men were found to be smokers. Does this information support the conclusion that the majority of men in this city are smokers ? (State the hypothesis clearly and test it at 5% and 1% level of significance). Comment.
- (iv) A certain stimulus administered to each of the 12 patients resulted in the following increase of blood pressure.
5, 2, 8, -1, 3, 0, -2, 1, 5, 0, 4 and 6. Can it be concluded that the stimulus will in general be accompanied by an increase in blood pressure ?

[Given—For 11 degrees of freedom $t_{0.01} = 2.7$]

4. Attempt any *four* out of six :

[20]

- (i) Write a note on why and when the χ^2 (Chi-square) test is used ?
- (ii) Distinguish between population and sample. Also discuss the relative merits of census and sample methods of collecting data.
- (iii) What is a cost of living index numbers ? What does it measure ? Discuss briefly its uses and limitations.

- (iv) Calculate the mean for the following frequency distribution :

Marks	Number of Students
0-10	06
10-20	05
20-30	08
30-40	15
40-50	07
50-60	06
60-70	03

5. What is time series ? What are its main components ?
6. Explain the concept of probability following :
- (i) Mathematical or 'a priori' approach.
 - (ii) Relative frequency or emperical approach.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-208

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-208 : Community Development and Planning)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the points.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Explain in detail the Marxian theory of Social Development.
 - (ii) Explain fully the foundations of Social Theory.
2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Explain the importance of Social Planning in Community Development.
 - (ii) Explain India's population policy.
3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (i) Explain the concept sociology of development.
 - (ii) Explain the Schumpeter's theory of underdevelopment.
 - (iii) Explain the relation between social investment and economic growth.
 - (iv) Discuss International Population Policy.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (i) Social Development and Environment
- (ii) Basic Human Needs
- (iii) Collective Behaviour theory
- (iv) Social capital
- (v) Guided Development
- (vi) Planning and aid.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) :

[20]

- (i) मार्क्सचा सामाजिक विकासाचा सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) सामाजिक सिद्धांताचे आधार सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) :

[20]

- (i) सामूहिक विकासातील सामाजिक नियोजनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ii) भारताचे लोकसंख्याविषयक धोरण स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नाची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) विकासाचे समाजशास्त्र-संकल्पना स्पष्ट करा.
- (ii) शुम्पीटरचा अल्पविकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- (iii) सामाजिक गुंतवणुकी आणि आर्थिक वृद्धी यातील संबंध स्पष्ट करा.
- (iv) आंतरराष्ट्रीय लोकसंख्याविषयक धोरणाची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (i) सामाजिक विकास आणि पर्यावरण
- (ii) मूलभूत मानवी गरजा
- (iii) सामूहिक वर्तनाचा सिद्धांत
- (iv) सामाजिक भांडवल
- (v) निर्देशित विकास
- (vi) नियोजन आणि मदत.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-301 : Macro-Economic Analysis—I

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is circular flow of income ? Explain the circular flow of income in two and three sector economy.

(ii) Explain psychological law of consumption and state its implications.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is accelerator ? Explain fully how it affects investment.

(ii) Explain the Classical and Keynesian views on demand for money.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) What is National Income Accounting ? Explain briefly different types of National Income Accounting.

P.T.O.

- (ii) Explain the importance of Keynes' consumption function.
- (iii) Explain the concept of 'money multiplier'.
- (iv) Explain liquidity trap and its implications.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (i) Circular flow of income in four sector economy
- (ii) Marginal efficiency of capital
- (iii) High powered money
- (iv) Types of budget deficits
- (v) Absolute income hypothesis
- (vi) LM curve.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.
- (iv) आवश्यक तेथे आकृती काढा.
- (v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा :

[20]

- (i) उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह म्हणजे काय ? द्विक्षेत्रीय आणि त्रिक्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा.
- (ii) केन्सचा उपभोग संबंधीचा मानसशास्त्रीय नियम स्पष्ट करून त्याचे अन्वयार्थ सांगा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
- (i) प्रवेग म्हणजे काय ? तो गुंतवणूकीवर कसा परिणाम करतो ते सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) पैशाच्या मागणीच्या सनातन आणि केन्सचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]
- (i) राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकन म्हणजे काय ? राष्ट्रीय उत्पन्न लेखांकनाचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- (ii) केन्सच्या उपभोग फलनाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (iii) 'पैसा गुणकाची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- (iv) रोखता सापळा आणि त्याचे अन्वयार्थ स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]
- (i) चतुःक्षेत्रीय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह
- (ii) भांडवलाची सिमांत कार्यक्षमता
- (iii) उच्च शक्ती पैसा
- (iv) अंदाजपत्रकातील तुटीचे प्रकार
- (v) निरपेक्ष उत्पन्न गृहितक
- (vi) एल. एम. वक्र.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-302 : Economics of Growth)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) “The process of economic growth is determined by Capital Accumulation and Technological Progress.” Discuss.
 - (ii) Explain the Karl Marx’s interpretation of surplus value and capital accumulation in capitalist economy.
2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Critically evaluate the Harrod and Domar growth model regarding requirement of steady growth.
 - (ii) Critically evaluate the Solow’s model of long-run growth.
3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (i) What is economic growth ? Explain the characteristics of economic growth.

P.T.O.

- (ii) Evaluate the contribution of Adam Smith in the development of capitalist economy.
- (iii) Explain the structural analysis in development process.
- (iv) Explain Levhari's Endogenous Growth Model.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Impact of market imperfection on economic growth
- (ii) Surplus value and profit
- (iii) Capital controversy
- (iv) Meade's growth model
- (v) Embodied technical progress
- (vi) Importance of money in economic growth.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **500** शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) "आर्थिक वृद्धीची प्रक्रिया भांडवलसंचय व तांत्रिक प्रगतीच्या सहाय्याने होते." चर्चा करा.
- (ii) भांडवलासाठी अर्थव्यवस्थेतील अतिरिक्त मुल्य व भांडवलसंचय याबाबत कार्ल मार्क्स यांचे विचार स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) सतत वृद्धीची आवश्यकता याबाबत हॅराड व डोमार यांच्या वृद्धीच्या प्रतिमानाचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.
- (ii) सोलो यांच्या दीर्घकालीन वृद्धी प्रतिमानाचे टिकात्मक मुल्यमापन करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) आर्थिक वृद्धी म्हणजे काय ? आर्थिक वृद्धीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ii) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेच्या विकासातील अँडम स्मिथ यांच्या योगदानाचे मुल्यमापन करा.
- (iii) विकास प्रक्रियेतील रचनात्मक विश्लेषण स्पष्ट करा.
- (iv) लेव्हरि यांचे एतूहेशिय वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) बाजारातील अपूर्णतेचा आर्थिक वृद्धीवरील परिणाम
- (ii) अतिरिक्त मुल्य आणि नफा
- (iii) भांडवल विरोधाभास
- (iv) मेडे यांचे वृद्धी प्रतिमान
- (v) तंत्रज्ञानयुक्त प्रगती
- (vi) आर्थिक वृद्धीतील पैशाचे महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC : 303(A) Research Methodology

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What do you mean by research ? Explain importance and types of social science research in modern times.

(ii) Explain in detail the different sources of secondary data collection.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain in detail various stages in Research design.

(ii) What is case study method ? Explain the advantages and limitations of case study method.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Illustrate the different types of sampling.

P.T.O.

- (ii) Explain the types of classification.
- (iii) Discuss the importance of hypothesis in social science research.
- (iv) State the various methods of data analysis.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Use of computer in data processing
- (ii) Measures of central tendencies
- (iii) Characteristics of a Good Questionnaire
- (iv) Size of sample
- (v) Types of correlation
- (vi) Importance of PowerPoint Presentation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) संशोधनाचा आपणास काय अर्थबोध होतो ? आधुनिक काळात सामाजीक शास्त्रातील संशोधनाचे महत्त्व सांगून त्याचे प्रकार सांगा.
- (ii) दुय्यम तथ्य सामुग्री संकलनाचे विविध मार्ग सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) संशोधन आराखड्यातील विविध टप्प्यांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
- (ii) विशिष्टाभ्यास पद्धती म्हणजे काय ? विशिष्टाभ्यास पद्धतीचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) नमुना निवडीच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.
- (ii) वर्गीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (iii) सामाजिकशास्त्र संशोधनात गृहीतकृत्याचे महत्व चर्चा करा.
- (iv) तथ्य विश्लेषणासाठीच्या विविध पद्धती सांगा.
4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (i) तथ्यप्रक्रियांसाठी संगणकाचा उपयोग
- (ii) केंद्रीय प्रवृत्तीची मापके
- (iii) उत्कृष्ट प्रश्नावलीची वैशिष्ट्ये
- (iv) नमुन्याचा आकार
- (v) सहसंबंधाचे प्रकार
- (vi) दृक्श्रावक साधनाद्वारे सादरीकरणाचे महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC : 303 (B) Econometrics

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(i) Estimate the sale function $Y = \alpha + \beta.X$ for the following data :

Price (X)	Sales (Y)
5	12
6	17
7	19
8	24
9	30
11	29

P.T.O.

- (a) Interpret the values of α and β .
 - (b) Test the significance of β at 5% level of significance.
Given that $t_{(4,0.05)} = 2.776$.
 - (c) Also construct 95% confidence interval for β .
- (ii) Determine the reduced form equations for the following model :

$$Y = a_1 + b_1 X + c_1 Z$$

$$Y = a_2 + b_2 X + c_2 W$$

where X and Y are endogenous and W and Z are exogenous variables.

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

- (i) Discuss the identification of the first two structural equations in the following model :

$$C_t = \alpha_0 + \alpha_1 Y_t + \alpha_2 Y_{t-1} + u_t$$

$$I_t = \beta_0 + \beta_1 Y_t + \beta_2 Y_{t-1} + v_t$$

$$Y_t = C_t + I_t + G_t$$

where G_t is the only exogenous variable.

- (ii) What caution should we take while incorporating dummy variables in the regression model ? Also explain how they are useful for deseasonalising time series.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

- (i) State and explain linear probability model with an illustration. Also state its limitations.
- (ii) Write a detailed note on 'Autocorrelation'.
- (iii) Discuss different models in time series.
- (iv) Explain what is identification of an equation. Explain rank and order conditions of identification of an equation in simultaneous equations model.

4. Answer any *four* of the following questions : [20]

- (i) What is Vector Autoregression ? State problems in Vector Autoregression.
- (ii) State clearly the assumptions of classical linear regression model.
- (iii) Explain confidence interval approach to hypothesis testing.
- (iv) Discuss different methods of detecting multicollinearity.
- (v) What is a stationary stochastic process and a non-stationary stochastic process ?
- (vi) In a data of tri-monthly sales of dishwashers how many dummy variables are required to be incorporated in the model ? How would you interpret their coefficients ?

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(Optional Paper)

(EC : 304 Banking and Financial Institutions)

(JUNE 2008 COURSE)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the nature and role of financial system in India.

(2) Explain the structure and performance of commercial banks in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the functions and working of Industrial Development Bank of India (IDBI).

(2) Evaluate critically the performance of International Bank for Reconstruction and Development (IBRD).

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) Explain the indicators of financial development.
 - (2) Explain the role of State Bank of India.
 - (3) Explain the characteristics of Non-Banking Financial Institutions in India.
 - (4) Explain the functions of EXIM Bank.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Types of Mutual Funds
 - (2) The structure of Co-operative Banks in India.
 - (3) Life Insurance Company.
 - (4) Functions of Asian Development Bank (ADB)
 - (5) Objectives of the Monetary Policy of RBI.
 - (6) Euro-currency markets.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (1) भारतीय वित्तीय प्रणालीचे स्वरूप व भूमिका स्पष्ट करा.
 - (2) भारतातील व्यापारी बँकाची रचना व कामगिरी स्पष्ट करा.

2. कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची (IDBI) कार्ये व कामगिरी स्पष्ट करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय पुनर्रचना आणि विकास बँकेच्या (IBRD) कामगिरीचे टीकात्मक मुल्यमापन करा.

3. कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) वित्तीय विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- (2) भारतीय स्टेट बँकेची (S.B.I.) भूमिका स्पष्ट करा.
- (3) भारतातील बँकेतर वित्तीय संस्थांची (NBFI) वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा .
- (4) आयात-निर्यात बँकेची (EXIM Bank) कार्ये स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) परस्पर निधीचे प्रकार
- (2) भारतातील सहकारी बँकांची रचना
- (3) आयुर्विमा कंपनी
- (4) आशियाई विकास बँकेची कार्ये
- (5) भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये
- (6) युरो चलन बाजार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-306

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-305 : Welfare Economics)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) State Marshallian concept of consumer surplus and explain the measurement and criticism of Marshallian Consumer Surplus.
 - (2) Explain Benthamine approach to aggregate welfare and optimum resource allocation.
2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) What is Utility Possibility Curve ? Explain the Samuelson's Utility Possibility Curve.
 - (2) Explain Kaldor and Hicks' contribution in Welfare Economics.
3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Distinguish between private and social costs.
 - (2) Explain the problems of Public goods.
 - (3) Explain the Dynamic welfare analysis.
 - (4) Explain the cost-benefit analysis.

P.T.O.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) :

[20]

- (1) Principle of compensation
- (2) Utility function of individuals
- (3) Scitovsky double criterion
- (4) Bergson's social welfare function
- (5) External economies
- (6) Optimum exchange conditions.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणताही एक प्रश्नांचे **500** शब्दात उत्तर लिहा :

[20]

- (1) मार्शलची उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याची संकल्पना सांगा व मार्शलच्या उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे मोजमाप व टिकात्मक परिक्षण स्पष्ट करा.
- (2) बेन्थॅमिनाचा समग्र कल्याण आणि साधनाचे पर्याप्त वितरणाचा दृष्टीकोण विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्नांचे **500** शब्दात उत्तर लिहा :

[20]

- (1) उपयोगिता शक्यता वक्र म्हणजे काय ? सैम्युअलसनचा उपयोगिता शक्यता वक्र स्पष्ट करा.
- (2) कल्याणकारी अर्थशास्त्रातील कॉल्डॉर व हिक्स यांचे योगदान विशद करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) खासगी व सार्वजनिक खर्चातील फरक सांगा.
- (2) सार्वजनिक वस्तूच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (3) गतीशील कल्याणाचे विश्लेषण विशद करा.
- (4) खर्च-लाभ विश्लेषण स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकावर 100 शब्दात थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) भरपाईचे तत्व
- (2) वैयक्तिक उपयोगिता फलन
- (3) स्कायटोव्हस्कीचा दुहेरी निकष
- (4) बर्गसनचे सामाजिक कल्याण फलन
- (5) ब्राह्म बचती
- (6) इष्टतमता विनिमय अटी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-307

M.A. (Part II) (Third Sem.) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-306 : Economics of Finance)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Critically evaluate the working and functions of SEBI.
 - (2) Explain in detail the mechanics of commodity market future.
2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Explain fully the types and regulations of securities.
 - (2) Explain the concept of Derivative and its types.
3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Explain the types of cash flows.
 - (2) Explain the term of Net Present Value and its implications.
 - (3) Explain the various stock indices.
 - (4) Explain the forms of Efficient Market Hypothesis.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (1) Hedgers
- (2) Corporate securities
- (3) Limitations of Financial ratios
- (4) Problems in Stock Market
- (5) Option market and its types
- (6) Arbitrage.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :—(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) 'सेबी'च्या कार्याचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.
- (2) वस्तुबाजार (Commodity Market Future) ची यंत्रणा सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांचे उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) प्रतिभूतीचे प्रकार आणि नियमन सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) अनुजात संकल्पना स्पष्ट करून तिचे प्रकार स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) रोख प्रवाहाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) निव्वळ वर्तमान मूल्य संकल्पना स्पष्ट करून तिचा अन्वयार्थ स्पष्ट करा.
- (3) विविध शेअर निर्देशांक स्पष्ट करा.
- (4) कार्यक्षम बाजार गृहितकाचे प्रकार स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) :

[20]

- (1) बचावकर्ते
- (2) कंपनी प्रतिभूती
- (3) वित्तीय प्रमाणाच्या (Financial ratios) मर्यादा
- (4) शेअर बाजारातील प्रश्न
- (5) विकल्प बाजार आणि त्याचे प्रकार
- (6) मुल्यांतरपणन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-308

M.A. (Part II) (III Sem.) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-307 : Economics of Environment)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw a neat diagram wherever necessary.

1. Answer the following questions in 500 words each (any one) :

[20]

(1) What is environment ? Explain fully the types of environment.

(2) What is environment externalities ? How do environmental externalities affect on environment ?

2. Answer the following questions in 500 words each (any one) :

[20]

(1) What is sustainable development ? Explain the role of exhaustible and renewable resources in sustainable development.

(2) Take a detailed account of mechanism for environment regulation in India.

3. Answer the following questions in 250 words each (any two) :

[20]

(1) Discuss the need for Environment Education.

P.T.O.

- (2) Explain the effects of macro policy on environment.
- (3) Discuss the informal regulation pollution control.
- (4) Explain the effects of climatic changes on global environment.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Effects of human beings on environment
- (2) Environment values
- (3) Role of environmental institutions in the protection of environment
- (4) Grass-root movements for Environmental Education
- (5) Indian Policy for controlling water pollution
- (6) Impact of physical capital on air pollution.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(vi) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नाची उत्तर **500** शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरणाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरण बाह्यता म्हणजे काय ? पर्यावरण बाह्यता पर्यावरणावर कशाप्रकारे परिणाम करते ?

2. खालील प्रश्नाची उत्तर **500** शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) शाश्वत विकास म्हणजे काय ? नाशवंत व पुनरुज्जीवन संसाधनांचा शाश्वत विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
 - (2) भारतातील पर्यावरण नियमनाच्या यंत्रणेचा सविस्तर आढावा घ्या.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) पर्यावरण शिक्षण आवश्यकतेची चर्चा करा.
 - (2) समग्र धोरणाचे पर्यावरणावरील परिणाम स्पष्ट करा.
 - (3) प्रदुषण नियंत्रणाच्या औपचारिक नियमनावर चर्चा करा.
 - (4) वातावरण बदलाचा जागतिक पर्यावरणावर होणारे परिणाम स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात **100** शब्दात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]
- (1) मनुष्यप्राण्यांचे पर्यावरणावरील परिणाम स्पष्ट करा
 - (2) पर्यावरण मूल्ये
 - (3) पर्यावरणीय संस्थांची पर्यावरण संरक्षणातील भूमिका
 - (4) पर्यावरणीय शिक्षणासाठी तळागाळातील चळवळ
 - (5) जल प्रदुषण नियंत्रणासाठी भारतीय धोरण
 - (6) वस्तुरूप भांडवलाचे हवा प्रदुषणावरील आघात.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-401 : Macro-economic Analysis II

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (i) Explain relative effectiveness of monetary policy and fiscal policy with the help of IS-LM curve.
 - (ii) Critically examine the Keynesian theory of Interest.
2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (i) Critically examine the Friedman's theory of the demand for money.
 - (ii) Discuss the effectiveness of monetary and fiscal policy to control inflation.
3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]
 - (i) Explain the extension of IS-LM model with government sector.
 - (ii) Discuss the natural rate of unemployment hypothesis.
 - (iii) Explain the Tobin's model of demand for money.
 - (iv) Explain the Patinkin's real balance effect.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) :

[20]

- (i) Short-run Phillips curve
- (ii) Neo-classical theory of interest
- (iii) Schumpeter's theory of trade cycle
- (iv) Keynesian thoughts
- (v) Monetarist approach to inflation
- (vi) Goodwin's model of trade cycle

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) आवश्यक त्याठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.
- (iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) IS-LM वक्राच्या सहाय्याने चलनविषयक व राज्यकोषीय धोरणाची सापेक्ष परिणामकारकता स्पष्ट करा.
- (ii) केन्सच्या ब्याजदर सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) फ्रिडमनच्या पैशाच्या मागणी सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
- (ii) चलनवाढ नियंत्रणाच्या चलनविषयक व राज्यकोषीय धोरणाच्या परिणामकारकतेची चर्चा करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही **दोन**) : [20]

- (i) IS-LM प्रतिमानाचा शासकिय क्षेत्राशी विस्तार स्पष्ट करा.
- (ii) बेकारीच्या नैसर्गिक दर गृहीतकाची चर्चा करा.
- (iii) टॉबिनचे पैशाच्या मागणीचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (iv) पॅटिनकिन यांचा वास्तव शिल्लक परिणाम स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही **चार**) : [20]

- (i) अल्पकालिन फिलिप्स वक्र
- (ii) व्याजाचा नव-सनातन सिद्धांत
- (iii) शुम्पिटरचा व्यापारचक्र सिद्धांत
- (iv) केन्सचे विचार
- (v) मुद्रावाद्यांचा चलनवाढ दृष्टिकोण
- (vi) गुडविनचे व्यापारचक्र प्रतिमान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-402 : Economics of Development

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw a neat diagram wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is Human Resource Development ? Assess the role of Government in Human Resource Development.

(ii) Critically explain the theory of Critical Minimum Effort.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What are the effects of Globalisation on the industrialisation of Developing Countries ?

(ii) Critically examine the role of International Trade in Economic Development.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) :[20]
- (i) Characteristics of underdevelopment.
 - (ii) Limitations of Ranis and Fei Model.
 - (iii) Compare the effectiveness of monetary and fiscal policies in development countries.
 - (iv) Discuss the role of 'Export led growth' in economic development.
4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (i) Significance of Education in Quality of Life
 - (ii) Unbalanced growth
 - (iii) Large scale production
 - (iv) Terms of trade between agriculture and industry
 - (v) Dynamic gains from trade
 - (vi) Burden of borrowing.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व सुद्धेसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (i) मानवी संसाधन विकास म्हणजे काय ? मानवी संसाधन विकासातील सरकारी भूमिकेचे परीक्षण करा.
- (ii) निर्णायक किमान प्रयत्न सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

2. खालील प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (i) जागतिकीकरणाचे विकसनशील देशाच्या औद्योगिककरणावर कोणते परिणाम झाले आहेत ?
- (ii) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे आर्थिक विकासातील भूमिकेचे टीकात्मक परीक्षण करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (i) अविकसितपणाची वैशिष्ट्ये
- (ii) रॅनीस आणि फाय प्रतिमानाच्या मर्यादा
- (iii) विकसनशील देशातील चलन व वित्तीय धोरणाच्या परिणामकारकाची तुलना करा
- (iv) आर्थिक विकासात 'निर्यातीतून वृद्धी' भूमिकेची चर्चा करा.
4. प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (i) जीवनाच्या गुणवत्तेत शिक्षणाचे महत्त्व
- (ii) असमतोल वृद्धी
- (iii) मोठ्या प्रमाणावरील उत्पादन
- (iv) शेती व उद्योग मालमधील व्यापारशर्ती
- (v) व्यापाराचे गतिशील लाभ
- (vi) कर्जाचा भार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3704]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

EC-403 : International Economics

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Explain critically the Heckscher-Ohlin theory of International Trade.
 - (2) What is disequilibrium in the Balance of Payments ? Describe the measures adopted to correct disequilibrium in Balance of Payments.
2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Explain critically the Purchasing Power Parity theory of Exchange Rate.
 - (2) Describe the changes in the direction of India's foreign trade since 1991. What do these changes indicate ?

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any two) : [20]
- (1) Explain the impact of foreign investment on Indian Economy.
 - (2) What are the limitations of Comparative Cost Advantage theory of International Trade ?
 - (3) Explain the factors determining terms of trade.
 - (4) What are the merits and demerits of Flexible Exchange Rate ?

4. Write short notes on (any four) : [20]
- (1) Non-tariff barriers
 - (2) Balance of Trade
 - (3) Organization of International Monetary Fund
 - (4) Income Terms of Trade
 - (5) Export Promotion
 - (6) Structure of World Trade Organization.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) हेक्शाचर-ओहलिन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धान्ताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.

- (2) व्यवहारतोलातील असंतुलन म्हणजे काय ? व्यवहारतोलातील असंतुलन दूर करण्यासाठीच्या उपायांचे वर्णन करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) विनिमय दराच्या खरेदी-शक्ती समता सिद्धान्ताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
- (2) भारताच्या परकिय व्यापारातील 1991 नंतरच्या दिशात्मक बदलांचे वर्णन करा. हे बदल काय दर्शवितात ?

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) परकिय गुंतवणूकीचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या तौलनिक परिव्यय लाभ सिद्धान्ताच्या मर्यादा कोणत्या ?
- (3) व्यापार शर्ती ठरविणारे घटक स्पष्ट करा.
- (4) बदलत्या विनिमय दराचे गुण-दोष कोणते ?

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) प्रशुल्केतर निर्बंध
- (2) व्यापारतोल
- (3) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधिचे संघटन
- (4) उत्पन्न व्यापार शर्ती
- (5) निर्यात प्रोत्साहन
- (6) जागतिक व्यापार संघटनेची रचना.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

[3704]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2010

ECONOMICS

(EC-405 : History of Modern Economic Analysis)

(JUNE 2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the points.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Critically explain the Portfolio Theory of James Tobin.

(ii) What is Revealed Preference ? Examine the Revealed Preference theory of Samuelson.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Critically explain Modigliani's Model of Limit Pricing.

(ii) Explain Amartya Sen's thoughts on welfare economics. How they are different from Pareto's welfare economics ?

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (i) Explain Milton Friedman's Modern Quantity Theory of Money.
 - (ii) 'Myrdal is regarded as the Adam Smith of Poverty.' Comment.
 - (iii) Explain Meade's approach to general equilibrium of production and consumption.
 - (iv) Explain the assumptions of Ohlin's theory of International Trade.
4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]
- (i) Arrow's Impossibility Theorem
 - (ii) Hick's IS-LM Model
 - (iii) Criticism on Ohlin's theory of International trade
 - (iv) Friedman's Monetarism
 - (v) George Stigler's contribution in Industrial Economics
 - (vi) Export Obsolescence.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) जेम्स टॉबीन यांच्या रोखा संग्रहण सिद्धान्ताचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
- (ii) प्रकटीत पसंती म्हणजे काय ? सॅम्युअलसनच्या प्रकटीत पसंती सिद्धान्ताचे परीक्षण करा.

2. खालील प्रश्नाची 500 शब्दांत उत्तर लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (i) मॉडिग्लियानी यांच्या मर्यादित किंमत निश्चिती प्रतिमानाचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.
- (ii) अमर्त्य सेन यांचे कल्याणकारी अर्थशास्त्राचे विचार स्पष्ट करा. परोटो यांच्या कल्याणकारी अर्थशास्त्रापेक्षा ते कसे भिन्न आहेत ?

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (i) मिल्टन फ्रिडमन यांचा आधुनिक चलनविषयक सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (ii) “मिडॉल यांना दारिद्र्याचे अँडम स्मिथ असे संबोधतात.” भाष्य करा.
- (iii) उत्पादन आणि उपभोग याबाबतच्या सर्वसाधारण समतोलबाबतचा मेडे यांचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- (iv) ओहलिन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धान्ताची गृहिते स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी शंभर शब्दांत (थोडक्यात) टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (i) अॅरो यांचे अशक्यता प्रमेय
- (ii) हिक्स यांचे IS-LM प्रतिमान
- (iii) ओहलिन यांच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धान्तावरील टिका
- (iv) फ्रिडमन यांचा मुद्रावाद
- (v) जॉर्ज स्टिग्लर यांचे औद्योगिक अर्थशास्त्रातील योगदान
- (vi) निर्यात लुप्तता.